

Us oferim un fragment de 'Pedra de tartera', de Maria Barbal, fenomen editorial a Alemanya

'Pedra de tartera' de [Maria Barbal](#) s'ha convertit en un fenomen editorial a Alemanya, des que la petita editorial [Transit](#) la va publicar al març. Només en dos mesos se'n van vendre 30.000 exemplars. Al maig apareixia entre els vint llibres més venuts, segons el rànquing de la revista [Der Spiegel](#), i l'escriptora Elke Heidenreich, conductora del programa televisiu de llibres 'Lesen!' ('Llegiu!'), elogiava l'obra.

A l'octubre Maria Barbal promourà el llibre a Ravensburg, Tubinga, Colònia, Lünenburg, Bad Berleburg i Frankfurt. L'autora ja ha anat a Berlín i a Leipzig a fer-hi lectures de 'Pedra de tartera', i al novembre és possible que vagi a Hamburg.

Maria Barbal presentarà el llibre durant la Fira de Frankfurt i, per encàrrec de l'Institut Ramon Llull, participarà en una lectura-fòrum. A més, per encàrrec del [PEN Català](#), presentarà a l'escriptor amazig [Salem Zenia](#), escriptor refugiat.

Amb 'Pedra de tartera' Maria Barbal va debutar com a escriptora, l'any 1985. La novel·la es troba al catàleg de la Magrana, si bé Barbal és ara autora de Columna.

'Pedra de tartera' (la Magrana, 1985) de Maria Barbal Llegiu-ne un fragment:

Es veia prou que a casa érem molts. I devia de sobrar algú. Jo era la quinta de sis germans i, segons deia la mare, havia arribat perquè Déu havia volgut i s'ha d'acceptar allò que Ell envia. La Maria, que era la primera, feia més de mestressa que la mare mateixa, el Josep era l'hereu i el Joan era al seminari. Els altres tres més petits, havia sentit a dir un ramat de camins que donàvem més feina que benefici. Els temps no eren d'abundància, tantes boques i poca hisenda havien de fer forat per força. Per això van decidir que jo, que era suau de caràcter i ben entenimentada, marxés per ajudar tia, la germana de la meva mare, que ja havia desesperat de tenir fills i de feina no li'n faltava. S'havia casat amb un hereu molt més gran que ella, que tenia trossos, almenys mitja dotzena de vaques, poralla i conills, a més a més d'un hort. Se la passaven bé, però els feien falta mans i companyia perquè començaven a sentir-se grans. Així doncs, a tretze anys, amb el mocador de farcell al braç, a banda i banda el pare i la Maria, vaig deixar família, casa, poble i muntanya. Des de l'Ermita a Pallarès no hi ha gaires quilòmetres però sí que representava un dia a peu i perdre casa meva, que em veia marxar d'esquena i que em dolia endins més que cap altra cosa en aquells moments, camí avall, amb l'únic món que coneixia, tot junt, que s'anava quedant enrere. En aquelles hores de caminar silenciós cap al mercat de Montsent, on pare i la Maria aprofitarien per comprar i deixar-me als oncles, se m'apareixien només les coses bones que havia viscut al poble on vaig néixer i d'on no havia sortit més que per anar a la muntanya a aviar els animals o per escapar-me a la Festa Major de les quatre cases que eren el poble del costat. Molta gent i poc forment. Recordo els tres hiverns d'anar a costura; havia estat de les poques nenes que hi havia pogut aprendre perquè a casa ja n'hi havia de més grandetes bones per a la feina. La sort de ser xica! La mestra ens feia fer aquella cal·ligrafia tan rodoneta amb l'acabament de cada lletra cap amunt i la erra amb aquell rínxol a l'esquerra

que a mi em semblava un tirabuixó. I a estudi de fred no en passàvem gota perquè donya Paquita no es deixava vèncer per l'escarrassiment de les cases, i deia que volia un bon munt de llenya cada setmana, a la sala, que les lletres només entren amb una mica d'escalfor i que, si volien que aprenguéssim, calia «poner un poco de buena voluntad». Perquè jo el poc que sé, que quasi tot ho vaig oblidar més endavant, ho vaig aprendre en castellà. No em sabia avenir els primers dies que aquella senyora mestra, que no sé pas qui devia saber d'on havia sortit, no es fes entendre quan parlava. Al final la vam comprendre i ella també ens entenia quan parlàvem nosaltres, però no sé per què dissimulava com si li fes vergonya o una mica de quimera. D'aquells hiverns de costura me'n recordo com si fos ara. Amb la Magdalena ens posàvem sempre juntes, i quan ens feien llegir a mi se m'escapava el riure i la Magdalena es parava. Donya Paquita es posava bé les ulleres i es quedava seriosa com un sergent i llavors m'agafava aquell mal de ventre d'aguantar-se el riure i la Magdalena continuava i notava que se m'escapava una mica de pipí a les calces.

M'agradava anar a estudi. Era diferent de sempre, donava la sensació que ser nen era una mica bo. A les cases semblaves una nosa. Si jugaves al paller, la canalla tot ho remenàvem; si t'acostaves al foc i removies entre les cassoles amb els esmolts, posaven el crit al cel parlant de no sé quina desgràcia; i, si arplegaves alguna pedra o fusta per jugar, només feies batudes. Tan sols si ajudaves a munyir, a pelar trumfes, a portar llenya, estaves en lloc segur. Però això era ser gran i després no et tocava ni el porró ni la rosta, que tu ets massa xic. Des de la finestra de la cuina el teulat de casa Saral semblava un campanar gran i les lloses lluien com mirallets.

La pluja havia parat i, mentre mare posava un llençol gruixut i a damunt seu la cendra per fer la bugada, unes gotes es despenjaven del nostre teulat i s'esbalçaven en el vidre de la finestra. Jo mirava els reguerols que s'hi feien i sentia mare com tornava a començar la mateixa història per diferent camí. Tia hauria volgut tenir una filla com ara tu i Déu no la hi havia concedida. I tu t'assembles més a ella que la Maria o la Nuri. Sobretot la cabellera panotxa, que no et pensis que tia havia estat la més maca de les quatre germanes, que per això li havia sortit aquell partit tan bo. I dels ulls també m'hi assemblava, que són com els de la teva padrina al cel sia, i els de tia Encarnació també hi retiraven molt.

Però ja no era això solament, i les mans de la mare apareien la llenya per encendre el foc, sinó que necessitaven algú i què millor que fos un de la família que se n'ajudés d'aquell bé de Déu...

No em sortia paraula i prou que hagués volgut dir, però, quan arribava un silenci, notava un nus al coll com un llaç que em tibava pels dos extrems, i em començava a fer mal fins que em pujava el primer sanglot pit amunt i desfeia el nus, i llavors s'escapava un riu de llàgrimes amb tota la fúria, perquè l'últim que jo volia fer en aquell moment era plorar. No calia parlar gens. Jo sabia que si mare estava un matí feinejant tranquil·la a casa i s'entretenia a enraonar amb jo, sense pressa, sense tallar-me el fil de les paraules a cada instant amb: fes això, haurem de buscar tal cosa, ¿ja has apareiat allò davall?, volia significar que l'ocasió era solemne. I a casa de solemnitats se'n gastaven poques. Ella es treia el mocador i es desfeia en explicacions que també acabaven en llàgrimes i, entre les meves primer, i les seves, el pedaç de cotó blanc s'anava fent un bunyol que tenia un to cada vegada més blavós, fins que arribava el silenci. I els ulls baixos, amb el foc que ja començava d'escalfor, em donaven un encaparrament i una son irresistibles. Quan vaig sentir que mare tornava a enraonar, ja hi devia portar una estoneta; vaig notar que si l'escoltava se'm tornava a nusar la gorja i, abans que tibés, vaig dir, amb un fil de veu, que aniria a viure amb tia Encarnació, que quan em vindrien a buscar. Dilluns aniran a mercat i pare i la Maria t'hi acompanyaran. La meua mare era una dona que només coneixia dues coses: feina i estalvi. Contava la Maria que, quan havia vingut al món el nostre xic, el Pere, mare havia arribat a les portes de la mort i, de dilluns a divendres, no es va haver complit una setmana que ja no la van poder fer estar al llit. Jo no recordava en aquells tretze

anys haver-la vist un moment aturada sinó quan la mirava al banc del davant a la missa de diumenge.

Quan ens llevàvem ja feia una estonada que treballava o bé havia marxat als prats amb pare i el Josep.

Quan pujàvem a dormir encara aprofitava per aparejar la berena de l'endemà o per endreçar coses; algun camí, acostumada a ser l'última, encara passava el rosari.

D'allò que estic ben segura és que, devoció a part, no devia arribar ni a mig misteri, perquè la son devia atrapar-la així com un pardal quiet al parany.

Prou que ens estimava a tots, però quasi mai no ho demostrava. No tenia temps per a aquestes coses que, segons ella deia, moltes de més fonamentals l'esperaven.

No coneixia el lleure, convençuda que no li pertocava, i, quan de vella li va arribar, es fonia dia a dia a les seves mans. Jo crec que preferia morir que descansar en vida.

I és que de feina n'hi havia molta: bèsties, terra i de set a vuit persones a taula pel cap baix. Tots ajudàvem, però ella era qui més hi posava el coll per tirar endavant. La dona fa la casa, deia.

Pare era més expansiu, i algunes hores enraonava coses gruixudes que, si les pensaves en solitari, més tard, et feien una mica de mal, però, al costat d'això, sovint ens feia festes i se'ns posava damunt dels genolls i ens explicava alguna història, sobretot a l'hivern, quan el foc ens aplegava després de sopar la verdura i, quan n'hi havia, el tallet de rosta. Recordo com rèiem amb l'aventura aquella del vell de Montemar que una nit es va emportar uns calçotets d'una casa. Estesos vora el foc, al damunt del banc, on s'havia assegut per escalfar-se l'home, se li havien enganxat a la roba en alçar-se.

A mig camí de casa seva en aquella nit gelada, va descobrir els calçotets pengim-penjam al seu darrere que sobresortien aguantats pel gec. Es va aturar en sec pel dubte de si deixar-se prendre per lladre o quedar-se enreulat com un ocell si tornava a desfer el camí.

Però els homes en una casa de pagès no solen rebre la part més dolenta i, mentre pare ens embadalia amb les seves històries, mare encara sargia a llum del foguerol uns quants mitjons, cent vegades estripats del mateix lloc.

Altiva i segura, tia era tan estalviadora i feineria com mare, però, a més a més, era un geni coent fet a manar com a única mestressa de casa seva.

3 agost 2007

Una notícia de VilaWeb.cat

Edició GENERAL

<http://www.vilaweb.cat>

[Enllaç permanent](#)